

Voedsel, landgebruik en rentmeesterschap

GroeneKerken-dag; 12 oktober 2024

Jan van der Stoep

Inleiding

- Voedsel en landgebruik
- Voedseltransitie
- Mens en aarde
- Rentmeesterschap
- Kerken, voedsel en landgebruik
- Stellingen

Voedsel en landgebruik

- Landbouw voorziet in een belangrijke maatschappelijke functie: het op duurzame wijze produceren van hoogwaardig voedsel.
- Voedselproductie gaat echter ook gepaard met klimaatverandering, verlies aan biodiversiteit en grootschalig landgebruik.
- Verantwoordelijkheid van kerken: grondbezit (pachtgronden, kerktuinen, andere bezittingen); kerkleden zijn producenten en/of consumenten van voedsel, hebben soms zelf grond, of zijn betrokken bij de voedselbank.

Voedseltransitie

- Ecomodernisme: land sparing, inzet op groene technologie en op intensivering zodat meer ruimte ontstaat voor de natuur (George Monbiot)
- Agro-ecology: land sharing, aansluiten bij biologische processen, natuurinclusief, regeneratief, lokaal en kleinschalig (Chris Smaje)
- Community supported agriculture: vormen van samenwerking tussen boeren en burgers, multifunctionele landbouw, stadstuinen, Herenboeren, korte ketens.

Mens en aarde

- Intieme verbondenheid tussen mens en aarde (Genesis 2:7). Een verbond tussen God, het land en mensen. De oudtestamentische notie van het erfdeel. Radah, kabash, abad, shamar.
- Mensen staan niet boven de natuur (antropocentrisme), en zijn ook niet een soort onder de soorten (ecocentrisme), maar dragen binnen het geheel van de schepping wel een bijzondere verantwoordelijkheid (theocentrisch).
- De kerk is 'footloose' geworden: stedelijke cultuur, ziel tegenover lichaam, de hemel als eindstation, voedsel als kwestie van smaak.

Rentmeesterschap

- De figuur van de 'oikonomos': beheerder van het huis, vaak een dienaar of slaaf. Het huishouden van God (Ernst M. Conradie).
- Rentmeesterschap of stewardship. Stig + waard: beheerder van een plek. Niet alleen beheer van dingen, maar gericht op het onderlinge welzijn. In afstemming op Gods nieuwe wereld.
- Coöperatie: wederzijdse afhankelijkheid, profiteren van elkaars talenten. Coöperatie niet alleen tussen mensen, maar ook tussen mensen, dieren, planten en andere organismen.

Kerken, voedsel en landgebruik

- Christenen zijn actief in armoedebestrijding, onderwijs en zorg. Daar horen tegenwoordig klimaat, landschap en biodiversiteit bij.
- Grondbezit en grondgebruik scheppen verplichtingen. Een kans om de verbinding tussen mens en aarde opnieuw te doorleven.
- Gronden zijn meer dan alleen economisch kapitaal; ze hebben ook ecologische, historische, sociale, esthetische en spirituele waarde.
- De liturgie op zondag inbedden in de lofprijzing van alle schepselen; andere partijen een stem geven. Koningschap en priesterschap.

Stellingen

- Als kerken grond verpachten moeten ze daarop natuurinclusieve, regeneratieve en/of biologische landbouw bevorderen, ook als dit ten koste gaat van de opbrengst.
- Kerktuinen of volkstuinen zijn een mooie manier om kerk te zijn in de buurt, om samen voedsel te verbouwen en te distribueren, en om grond en liturgie met elkaar te verbinden.
- Kerken kunnen niet zonder boerenperspectief. Het versterken van het contact tussen boeren, burgers en kerkleden is essentieel om de breedte van het Evangelie samen te doorleven.